Algemene beschouwing Lokaal Peel en Maas – begroting 2027

Voorzitter,
Vandaag bespreken we de begroting voor 2027. Ten eerste, dankjewel aan de organisatie en in het bijzonder de opstellers van deze begroting voor hun werk.
Voor Lokaal Peel en Maas gaat de begroting over de toekomst. Want welke gemeente willen wij zijn? Hoe willen we dat onze elf dorpen er over tien, vijftien of twintig jaar uitzien? En wat willen we doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen?
De toekomst begint vandaag. En die toekomst vraagt om visie en verantwoordelijkheid.
Visie, omdat we verder moeten kijken dan de begroting van één jaar. En verantwoordelijkheid, omdat we zorgvuldig moeten omgaan met het geld en het vertrouwen dat onze inwoners ons geven.
Onze gemeente staat er financieel goed voor. Dat is een stevige basis. Die basis geeft ons de kans om te investeren in de samenleving die we willen zijn en die we willen achterlaten.

In navolging van het coalitieakkoord wordt er op drie belangrijke thema's ieder één miljoen euro uitgetrokken. We zullen vandaag als Lokaal Peel en Maas stilstaan bij deze middelen en onze visie hierop meegeven. Wij zien deze investeringen als een kans om extra slagkracht te creëren en daadwerkelijk stappen vooruit te zetten. Daarbij vertrouwen we erop dat het college de raad blijft meenemen in de verdere invulling en uitvoering van deze middelen.
Er wordt geïnvesteerd in kansen voor werk, scholing en ontwikkeling. Tegelijkertijd wordt de doorstroming op de woningmarkt gestimuleerd, zodat er meer woonruimte beschikbaar komt.
Die twee onderwerpen lijken op het eerste gezicht weinig met elkaar te maken te hebben, maar ze versterken elkaar juist. Want we kunnen jongeren wel kansen bieden om hier te werken en zich verder te ontwikkelen, maar als zij vervolgens geen woonplek kunnen vinden, hoe houden we ze dan in onze gemeente? Andersom geldt hetzelfde. Zonder kansen voor werk en ontwikkeling vertrekken ze mogelijk ook. Juist door die onderwerpen met elkaar te verbinden, kunnen we ervoor zorgen dat jongeren hier daadwerkelijk hun toekomst kunnen opbouwen.
Wat betreft wonen hebben we grote ambities: minimaal 2.000 woningen tot 2035, verspreid over onze elf dorpen en passend bij de behoefte van iedere kern. Daarbij willen we ruimte bieden aan creatieve woonvormen, zoals woonhofjes, levensloopbestendige woningen en mantelzorgwoningen.
We zijn realistisch. Netcongestie, stikstof en stijgende kosten maken woningbouw niet makkelijker. Die uitdagingen nemen we serieus, maar we willen ons er niet door laten leiden. Want we kunnen wachten tot alle omstandigheden perfect zijn, maar gaat dat moment ooit komen? De behoefte aan woningen verdwijnt niet als wij wachten. Daarom moeten we nu kansen benutten en doorpakken, zodat we niet over twee jaar moeten constateren dat we mogelijkheden hebben laten liggen.
Een eerste concrete stap vanuit het fonds voor doorstroming op de woningmarkt is de doorstroomcoach. Wij zien deze coach vooral als een verbinder. Iemand die woonwensen en mogelijkheden bij elkaar brengt en verbinding legt tussen inwoners en betrokken organisaties.
Maar hoe deze rol precies wordt ingevuld, wordt ons uit de begroting nog niet duidelijk.
Daarom vragen we het college: wat gaat de doorstroomcoach concreet doen, hoe gaat deze te werk en wat verwachten we dat deze inzet gaat opleveren?

In het buitengebied trekken we 1 miljoen uit voor de transitie. Dat is een proces wat we samen met ondernemers en inwoners moeten oppakken. Zonder op te leggen of te verbieden, maar door te kijken naar kansen en door te werken aan wat wel mogelijk is. In 2027 volgt een verdere uitwerking.
Wel hebben we aan de voorkant al een vraag voor het college: We lezen dat er wordt gedacht aan het onder andere bijdragen aan het verwijderen van verouderde of overtollige bebouwing. Maar in onze ogen is dat gewoon het huidige VAB-beleid. *Kan het college aangeven wat ze hiermee bedoelen en hoe dit met elkaar in relatie staat?*

In de begroting lezen we dat nog niet duidelijk is hoe de Hulp bij het Huishouden na 2029 georganiseerd gaat worden. In Peel en Maas gaat deze hulp over meer dan alleen het huishouden. Er komt iemand achter de voordeur die een praatje maakt en aandacht heeft voor de ander. Hulp dicht bij huis, vanuit de gemeenschap en met de dorpsondersteuners als onmisbare schakel.
We hebben hier iets opgebouwd waarvan we zien dat het werkt. Iets waarvan we hopen dat de rest van Nederland er een voorbeeld aan neemt. Dan zou het toch ontzettend zonde zijn als we dat door veranderende landelijke omstandigheden weer verliezen? *Kan het college aangeven of er al scenario's zijn uitgewerkt om de Hulp bij het Huishouden ook zonder ondersteuning vanuit het rijk door te zetten?*

We gaan richting het einde van onze bijdrage, maar willen nog stilstaan bij communicatie. Open communicatie en goede dienstverlening zijn de basis voor vertrouwen en samenwerking. Zeker vanuit dit Huis. We verwachten van inwoners dat ze ons meenemen in hun plannen. Andersom mogen zij dat ook van ons verwachten. Communicatie betekent niet dat je altijd al een antwoord moet hebben. Soms is een tussentijdse update voldoende. Daarbij beseffen we ons dat communicatie maatwerk is en de behoefte per persoon of organisatie verschilt. Ook de omgevingsdialoog blijft een aandachtspunt. De vormvrijheid biedt ruimte, maar zorgt in de praktijk voor onduidelijkheid bij initiatiefnemers en omwonenden. We weten dat niet alles juridisch af te dwingen is, maar willen wel kijken wat mogelijk is. *Daarom stellen we de andere fracties voor om hierover gezamenlijk in gesprek te gaan. Niet om alles dicht te regelen, maar om meer duidelijkheid te bieden.*
Tot slot de toekomstige streekomroep. Lokaal Peel en Maas kan instemmen met de financiële bijdrage die in deze begroting staat. Juist nu lokale nieuwsvoorziening onder druk staat, mogen we trots zijn op Omroep P&M en de belangrijke rol die zij speelt in deze nieuwsvoorziening.
We hebben vertrouwen in de nieuwe samenwerking, waarin Omroep P&M een van de kartrekkers is. Wel vragen we de portefeuillehouder om zich in te zetten voor het behoud van de huidige locatie en vrijwilligers, maar bovenal voor die sterke lokale verbinding. De streekomroep mag niet ten koste gaan van het lokale geluid.

Voorzitter, we hebben keuzes moeten maken voor deze beschouwing. We hadden het hier graag vandaag ook nog willen hebben over het belang van groen in onze kernen, over wat hittestress kan veroorzaken en over de zorgen rondom de BOSA-subsidies die verenigingen uiten. Op die thema's komen we op een gepast moment nog terug.
Naast de onderwerpen die we vandaag hebben benoemd dient Lokaal Peel en Maas ook nog een motie in. Die gaat over het toelaten van landbouwverkeer op de Noorderbaan in Beringe. Mijn fractiegenoot Jack Stemkens zal die zo meteen verder toelichten.

Voorzitter, als we vooruitkijken naar 2035, willen we een Peel en Maas zien dat sterker is geworden. Waar onze elf dorpen hun eigen identiteit hebben behouden en de onderlinge verbinding is versterkt. Dat vraagt om keuzes, samenwerking en soms ook om bijsturen. Niet alles kan tegelijk en niet alles gaat vanzelf. Maar we moeten wel blijven kijken naar de kansen die voor ons liggen. Want voorzitter, de toekomst van Peel en Maas wordt niet alleen bepaald door de plannen die we vandaag vaststellen, maar vooral door wat we daar morgen samen van weten te maken.
De toekomst begint vandaag. Samen sterk, puur lokaal.
Dankuwel.